

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์คลองแสนแสบ โครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” กรณีชุมชนเทพลีลา ภายใต้โครงการศึกษาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมของชุมชนริมคลองแสนแสบ เฟส 3 โครงการจิตต์รักษ์คลองแสนแสบ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างจิตสำนึกสาธารณะ จิตต์รักษ์คลองแสนแสบ

กลุ่มตัวอย่างชุมชนเทพลีลา ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

ด้านข้อมูลทั่วไปของชาวบ้านในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการต้นแบบ

ชาวชุมชนเทพลีลาที่เข้าร่วมโครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” จำนวน 42 คน ซึ่งจะต้องเคยร่วมกิจกรรมอย่างน้อยคนละ 1 กิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 46 - 60 ปี และมากกว่า 61 ปีมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีรายได้ มากกว่า 7,000 บาท/เดือน มากที่สุด รองลงมาคือมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน และรายได้ 3,001 – 5,000 บาท/เดือน ตามลำดับ

ในด้านระดับการศึกษา พบว่า จบการศึกษาในระดับ ป.6 หรือเทียบเท่า มากที่สุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรี โดยไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือ ประกอบอาชีพค้าขาย ส่วนเขตที่อยู่อาศัยบริเวณริมคลองแสนแสบ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้านมากที่สุด รองลงมาคือ เช่าอาศัย มีระยะเวลาอยู่อาศัยมาเป็นระยะเวลา มากกว่า 40 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ ระยะเวลา 21 – 40 ปี และอยู่อาศัยมาเป็นระยะเวลา 1 – 20 ปี น้อยที่สุดตามลำดับ

ด้านการใช้ประโยชน์จากคลองแสนแสบชาวชุมชนเทพลีลาส่วนใหญ่ ใช้รดน้ำต้นไม้มากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อการเดินทาง ลอยกระทงและหาปลา ส่วนด้านการอุปโภคบริโภคและชมทัศนียภาพกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ใช้ประโยชน์จากคลองแสนแสบ

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการต้นแบบ

กลุ่มเป้าหมายชาวบ้านในชุมชนเทพลีลาที่เข้าร่วมโครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” เข้าร่วมกิจกรรม “สุขภาพสร้างได้ : รักชีวิต รู้รักคลองแสนแสบ” มากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรม “แลกกันนะ ไม่ทิ้งขยะลงคลองแสนแสบ” กิจกรรม “ขยะสร้างรายได้ แยกให้เป็น ขายได้เงิน ไม่ทิ้งลงคลอง” กิจกรรม “ลอยกระทงร่วมสมัย ใสใจคลองแสนแสบ” และกิจกรรม “เดินรณรงค์ฟื้นฟูคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” ตามลำดับ

ด้านการศึกษาความพึงพอใจในโครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา”

1. ด้านการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์โครงการต้นแบบ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลจาก แผ่นพับ ชุด “ขยะสร้างรายได้ แยกให้เป็น ขายเป็นเงิน ไม่ทิ้งลงคลอง” และแผ่นพับ ชุด “สุขภาพสร้างได้ : รักชีวิต รู้รักคลองแสนแสบ” มากที่สุด รองลงมาคือ โปสเตอร์ ชุด “ขยะสร้างรายได้ แยกให้เป็น ขายเป็นเงิน ไม่ทิ้งลงคลอง” ใบปลิว ชุด “ลอยกระทงรักคลองกับน้อง คลองใส” ป้ายไว้นิต “รณรงค์อนุรักษ์คลองแสนแสบ” วิดีทัศน์สารคดี “รณรงค์อนุรักษ์คลองแสนแสบ” สื่อ Animation “รักคลองแสนแสบ” สมุดบันทึก “น้องคลองใส” ป้ายรณรงค์ “ชาวเทพลิลารักคลองแสนแสบ” ตุ๊กตานำโชค (Mascot) “น้องคลองใส” และ เพลงรณรงค์ “อย่าทิ้งขยะนะ” ตามลำดับ

2. ด้านความพึงพอใจต่อโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบและความน่าสนใจ รองลงมาคือประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในกิจกรรม สถานที่ และระยะเวลา ตามลำดับ

ด้านกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลการประชาสัมพันธ์ในการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ คลองแสนแสบ

1. ประสิทธิผลการประชาสัมพันธ์ของโครงการต้นแบบ

ด้านความรู้

พบว่า ด้านการประเมินประสิทธิผลการประชาสัมพันธ์จากการเข้าร่วมโครงการต้นแบบ “คืน คลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” ด้านความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยได้รับความรู้มากที่สุด คือ ความรู้ เกี่ยวกับการรักษาคลองแสนแสบด้วยวิธีการง่ายๆ (เช่น ไม่ทิ้งขยะลงคลอง การใช้น้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของคลองแสนแสบไม่ให้น้ำเน่าเสีย จะช่วยให้ท่านมีสุขภาพที่ดี ขึ้น / ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการทิ้งขยะลงคลองแสนแสบ ทำให้เกิดโรคมะเร็งต่อสุขภาพ / ความรู้ เกี่ยวกับการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง ทำให้สามารถสร้างรายได้จากการนำไปขาย สร้างอาชีพเสริม โดยไม่ทิ้งขยะ ลงในคลองแสนแสบ และความรู้เกี่ยวกับการปรับความเชื่อที่ผิดในการรักษาคลองแสนแสบ เช่น การทิ้งขยะ ลงคลองจะลอยไปที่อื่น หรือขยะจะจมน้ำ ไม่ทำให้น้ำเน่าเสีย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและไม่นำไป ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีประสิทธิผลด้านการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์คลองแสนแสบหลังเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด

ด้านการสร้างทัศนคติและความตระหนัก

ผลการวิจัย พบว่า ด้านการประเมินประสิทธิผลการประชาสัมพันธ์จากการเข้าร่วม โครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” ด้านทัศนคติและความตระหนักในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติและความตระหนักมากที่สุด คือ มีความรู้สึกว่าชาวชุมชนทุกคนจะต้องช่วยกันรักษาและหวงแหนคลองแสนแสบเสมือนเป็นเจ้าของร่วมกัน รองลงมาคือ หากชาวชุมชนเทพีมาร่วมมือกันจะทำให้ช่วยกันรักษาคลองแสนแสบได้ / ความรู้สึกว่าคลองแสนแสบมีคุณค่าเป็นคลองประวัติศาสตร์ที่มีความเป็นมายาวนานและอยู่คู่วิถีชีวิตของชุมชนเทพีลิตา / ตระหนักว่าสุขภาพของท่านและชาวชุมชน เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดคลองแสนแสบ หากรักชีวิตก็ต้องช่วยกันรักษาคลองแสนแสบด้วย / ตระหนักว่าการคัดแยกขยะในบ้านและในชุมชน ไม่ทิ้งลงคลองแสนแสบ จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรายได้และไม่ทำให้คลองแสนแสบเน่าเสียตามลำดับ ทั้งนี้หลังเข้าร่วมโครงการต้นแบบ กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์คลองแสนแสบในระดับมาก

ด้านพฤติกรรมและการมีส่วนร่วม

พบว่า ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์จากการเข้าร่วมโครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” ด้านพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ จะเริ่มต้นปลูกฝังจิตสำนึกจากสมาชิกในครอบครัวเพื่อขยายไปสู่ชุมชนในการร่วมมือกันอนุรักษ์คลองแสนแสบ รองลงมา คือ ท่านให้ความร่วมมือในการรักษาคลองแสนแสบ โดยการไม่ทิ้งขยะลงคลอง ไม่ปล่อยน้ำเสีย หรือใช้น้ำหมักชีวภาพบำบัดน้ำเสีย และ จะนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ในการอนุรักษ์คลองแสนแสบในชุมชน / อยากสร้างเครือข่ายในชุมชนเพื่อการช่วยกันรักษาคลองแสนแสบตามลำดับ ทั้งนี้หลังเข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์คลองแสนแสบในระดับมาก

2. ด้านความเหมาะสมของกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ในการสื่อสารโน้มน้าวใจ

2.1 Theme ขยะสร้างรายได้ : แยกให้เป็น ขายเป็นเงิน ไม่ทิ้งลงคลองแสนแสบ

กลุ่มตัวอย่างชาวบ้านในชุมชนเทพีลิตาทั้งหมด มีความคิดเห็นว่าการใช้กลยุทธ์ประชาสัมพันธ์ด้าน “ขยะสร้างรายได้ แยกให้เป็น ขายเป็นเงิน ไม่ทิ้งลงคลอง” มีความเหมาะสม เพราะ ชาวชุมชนสามารถแยกขยะเองได้ง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก และให้ความสนใจเรื่องรายได้ หรือการทำอาชีพเสริมเป็นแรงจูงใจให้แยกขยะมากที่สุด รองลงมาคือ เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนไม่ทิ้งขยะลงคลองแสนแสบ และชุมชนมีการส่งเสริมการคัดแยกขยะอยู่แล้ว ตามลำดับ

2.2 Theme สุขภาพสร้างได้ : รักชีวิต รู้รักคลองแสนแสบ

กลุ่มตัวอย่างชาวบ้านในชุมชนเทพลีลาทั้งหมด มีความคิดเห็นว่าการใช้กลยุทธ์ประชาสัมพันธ์ด้าน “สุขภาพสร้างได้ : รักชีวิต รู้รักคลองแสนแสบ” มีความเหมาะสม เพราะ สุขภาพเป็นเรื่องใกล้ตัวของชาวบ้านมากที่สุด รองลงมาคือ ชาวชุมชนกลัวอันตรายจากโรคที่มาจากน้ำเน่าเสียของคลองแสนแสบ จะให้ความร่วมมือกับการรักษาความสะอาดของคลอง และได้รับผลกระทบด้านสุขภาพโดยตรงหรือเห็นตัวอย่างผู้ที่ได้รับผลเสียจากน้ำเน่าเสียของคลองแสนแสบ ตามลำดับ

3. ด้านเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการต้นแบบและข้อเสนอแนะต่อโครงการ

ในด้านเหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่าง ชาวชุมชนเทพลีลาอยากเข้าร่วมโครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา” มากที่สุด คือ ได้รับประโยชน์ด้านความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์คลองแสนแสบในรูปแบบต่าง ๆ รองลงมา คือ ทำให้ได้รู้วิธีการคัดแยกขยะ และสามารถนำมาแลกของ ทำอาชีพเสริมสร้างรายได้ และ เป็นโครงการที่ชุมชนสนับสนุนและอยากให้เข้ามาอย่างต่อเนื่อง /กระตุ้นจิตสำนึกของตนเองในการช่วยกันอนุรักษ์คลองแสนแสบ / ทำให้ได้ทราบข้อมูลมากขึ้นเกี่ยวกับโรคและอันตรายต่าง ๆ จากน้ำเน่าเสียของคลองแสนแสบ จะได้เตรียมตัวในการป้องกันแก้ไข และสื่อประชาสัมพันธ์มีความน่าสนใจ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายประกาศ เป็นต้น เชิญชวนให้เข้าร่วมงาน / ต้องการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์คลองแสนแสบ และของรางวัลในการจัดกิจกรรม ตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะต่อโครงการต้นแบบ “คืนคลองสวยใส ให้ชุมชนของเรา”

ข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะมากที่สุด คือ อยากให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รองลงมาอยากให้ทุกคนตระหนักให้เพิ่มมากขึ้น เรื่องการอนุรักษ์คลอง /อยากให้ประชาสัมพันธ์ช่วยกันอนุรักษ์คลองแสนแสบให้มากขึ้น /เรือขับแรงมากเวลาคนข้ามโป๊ะ / ชอบกิจกรรมที่จัดขึ้น อยากให้มีหน่วยงานใหญ่ๆ เข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจัง และอยากให้นำความรู้มาพัฒนาขึ้นให้เพิ่มขึ้น ตามลำดับ